MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

KUVAYIMİLLİYE HAREKETİ VE CEMİYETLER

Öğrencinin
Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... No.: .....

Konu Özeti

İZMİR'İN İŞGAL EDİLMESİ (15 Mayıs 1919)

Yunanlar, Mondros'un 7. maddesine ve Paris Barış Konferansı'nda kendilerine verilen haklara dayanarak İzmir'i işgal etmiştir. Yunanlar, Batı Anadolu'da kendi nüfuslarının daha fazla olduğunu iddia ediyorlardı. Ayrıca Türklerin Rumları öldürdüğünü dünyaya yalan haberlerle duyuruyorlardı. Bu durum üzerine, ABD İzmir'e bir heyet gönderdi. Heyetin başında ABD'li Amiral Bristol (Biristıl) bulunmaktaydı. Amiral Bristol gözlemlerini rapor olarak yayımladı. Raporunda Batı Anadolu'da Türk nüfusunun Yunanlardan fazla olduğunu ve Yunanların Türkleri katlettiğini belirtti.

KUVAYIMİLLİYE	
Kuvayımilliye birlikleri neden kuruldu?	**Kuvayımilliye'nin Özellikleri**
• İstanbul Hükûmeti'nin teslimiyetçi tutumu • Yurtta birçok yerin işgal edilmesi • Türk halkının bağımsız olma isteği	• Bölgesel olarak mücadele etmişlerdir. • Düzensiz birliklerdir (Milis Kuvvetler). • İhtiyaçlarını halktan karşılamışlardır.

CEMİYETLER		
Yararlı Cemiyetler	**Zararlı Cemiyetler**	
	Millî Varlığa Düşman Cemiyetler	**Azınlıkların Kurduğu Cemiyetler**
• Trakya Paşaeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti • İzmir Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti • Redd-i İlhak Cemiyeti • Doğu Anadolu Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti • Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti • Kilikyalılar Cemiyeti • Millî Kongre Cemiyeti • Anadolu Kadınları Müdâfaa-i Vatan Cemiyeti	• Sulh ve Selamet-i Osmaniye Cemiyeti • Teali İslam Cemiyeti • Kürt Teali Cemiyeti • Hürriyet ve İtilaf Fırkası • Wilson Prensipleri Cemiyeti • İngiliz Muhipleri Cemiyeti	• Mavri Mira • Etniki-Eterya • Pontus Rum • Hınçak ve Taşnaksutyun • Alyans İsrailit ve Makabi

Yararlı cemiyetler Sivas Kongresi'nde birleştirilmiştir.

1. Azınlık cemiyetleri, Millî Mücadele'ye karşı düşmanca tutum sergilemiş; bağımsız devlet kurma amacıyla faaliyet göstermiştir. Azınlıklar bulundukları bölgelerde karışıklıklar çıkarmış, Türklere zarar vererek göçe zorlamışlardır. Böylece Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesinin uygulanmasına zemin hazırlamışlar ve nüfus üstünlüğünü ele geçirmek istemişlerdir.

Buna göre azınlık cemiyetleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İtilaf Devletleri'nden destek görmüşlerdir.
B) Uluslararası antlaşmalara uygun hareket etmişlerdir.
C) Yapılan işgallere yasal gerekçe oluşturmuşlardır.
D) Kuvayımilliye ruhunun zayıflamasına neden olmuşlardır.

2. Anadolu Kadınları Müdâfaa-i Vatan Cemiyeti, Sivas Valisi Reşit Paşa'nın eşi Melek Reşit Hanım ve arkadaşları tarafından Sivas'ta kurulmuş; kısa sürede Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde birçok şube açmıştır. Cemiyetin faaliyetlerinden bazıları şunlardır:

- İşgalci devletlere ve İstanbul Hükûmeti'ne karşı protesto mektupları yazmıştır.
- Millî Mücadele için Anadolu'ya geçenlere kutlama mesajları göndermiştir.
- Kuvayımilliye'nin ihtiyaçları için yardım toplamışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Millî Mücadele'ye halk desteğini artırmaya çalışmışlardır.
B) İşgallere karşı milletin tepkisini duyurmayı amaçlamışlardır.
C) Türk kadınlarının Millî Mücadele sürecinde etkin rol almasını sağlamışlardır.
D) Türk halkının silahlı direnişini organize etmişlerdir.

3. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Türk ordusu terhis edildi. Silahlara el konularak İstanbul Hükûmeti ve ordu İtilaf Devletleri'nin kontrolü altına girdi. Osmanlı Devleti, topraklarını ve milletin haklarını savunamaz hâle getirildi. Ülke işgal edilmeye başlandı. Bunun üzerine Türk milleti vatanseverlik duygusuyla bir araya geldi. İşgalcilere ve onlarla iş birliği yapan azınlıklara karşı silahlı mücadeleye başladı.

Buna göre Kuvayımilliye'nin ortaya çıkmasında;

I. Ülkeyi müdafa edecek askerî güçten yoksun olması,
II. İstanbul Hükûmeti'nin işgaller karşısındaki tutumu,
III. Cemiyetlerin tek çatı altında birleştirilmesi,
IV. Yeni bir devlet kurma isteği

hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

4. **Millî Kongre Cemiyeti:** Silahlı mücadeleden çok basın-yayın yoluyla kamuoyu oluşturmaya çalışmış; Anadolu'daki işgallerin haksızlığını dünyaya duyurmayı amaçlamıştır.

Anadolu Kadınları Müdâfaa-i Vatan Cemiyeti: Düzenlediği mitingler ve propagandalarla Millî Mücadele'ye destek vermiştir.

Kilikyalılar Cemiyeti: Çukurova Bölgesi'ndeki Fransız işgalini ve Ermeni tehlikesini önlemek amacıyla halkı bilinçlendirme faaliyetlerinde bulunmuştur.

Buna göre verilen cemiyetlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bölgesel olarak faaliyet göstermek
B) İşgallere karşı silahlı direnişte bulunmak
C) Millî Mücadele ruhunu güçlendirmek
D) Azınlıklara karşı mücadele etmek

5. Millî varlığa düşman cemiyetlerin özelliklerinden bazıları şunlardır:

- Manda ve himayeyi savunmuşlardır.
- Saltanat ve halifeliğin devamını istemişlerdir.
- Millî Mücadele'ye karşı çıkmışlardır.
- İtilaf Devletleri'nden destek görmüşlerdir.

Bu bilgilere göre,

I. Bağımsızlık duygusundan yoksundurlar.
II. İşgalcilerin çıkarlarına hizmet etmişlerdir.
III. Millî egemenlik anlayışını savunmuşlardır.
IV. Tek bir merkezden idare edilmişlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

6. Kuvayımilliye, çoğunluğunu asker kökenlilerin oluşturduğu aynı zamanda her kesimden sivillerin de yer aldığı bir halk hareketidir. Silah, cephane, gıda ve her türlü malzeme ihtiyaçlarını halktan aldıkları maddi yardımlarla karşılamışlardır. Kuvayımilliye'nin ihtiyaçlarının karşılanmasında Müdâfaa-i Hukuk Cemiyetleri önemli rol oynamıştır.

Bu bilgilere göre Kuvayımilliye ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Türk halkının bağımsızlık duygusu ile ortaya çıkmıştır.
B) Eski ordu mensupları kuruluşunda etkin rol oynamıştır.
C) Düzenli ordunun kurulması ile faaliyetlerine son verilmiştir.
D) Gereksinimleri milletin fedakârlığı sayesinde karşılanmıştır.

7. Türk milletinin bağımsızlığını elinden almak isteyen düşmana karşı birlik ve beraberlik içinde hareket etmesi gerekiyordu.

Buna göre yaşanan olaylardan;

I. Kuvayımilliye ruhunun oluşması,
II. İşgallere karşı protesto mitinglerinin düzenlenmesi,
III. Cemiyetlerin bölgesel hareket etmesi,
IV. Farklı kurtuluş çarelerinin aranması

hangilerinin bu doğrultuda olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

8. İtilaf Devletleri'nden cesaret alan bazı azınlıklar, bulundukları bölgelerde bağımsız devlet kurmak amacıyla silahlı çeteler oluşturdular. Mondros Ateşkes Antlaşması hükümleri gereği, Osmanlı ordusu terhis edildiğinden ülkede işgallere karşı koyacak askerî birlikler yoktu.

Bu durumun sonucu olarak aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıktığı söylenebilir?

A) Kongrelerin düzenlenmesi
B) Protesto mitinglerinin yapılması
C) Millî cemiyetlerin oluşturulması
D) Kuvayımilliye'nin kurulması

9. Aşağıda millî cemiyetlerden bazıları ve amaçları verilmiştir.

MİLLÎ CEMİYETLER	
CEMİYETİN ADI	KURULUŞ AMACI VE FAALİYETLERİ
Trakya Paşaeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti	Doğu Trakya'nın Yunanlara verilmesini önlemek ve toprak bütünlüğünü korumak amacıyla kuruldu. Yeni Edirne ve Ahali adıyla iki gazete çıkardı.
Doğu Anadolu Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti	Doğu Anadolu'nun Ermenilere verilmesine engel olmak amacıyla kuruldu. Albayrak adlı bir gazete çıkaran cemiyet, Erzurum Kongresi'nin toplanmasında etkili oldu.
İzmir Redd-i İlhak Heyet-i Milliyesi	İzmir'in Yunanlara verilmesini önlemek amacıyla kuruldu. Cemiyet, Balıkesir ve Alaşehir Kongrelerinin toplanmasına öncülük etti.
Anadolu Kadınları Müdâfaa-i Vatan Cemiyeti	Sivas'ta kurulan cemiyetin amacı, vatansever Türk kadınlarını harekete geçirerek Millî Mücadele'ye destek sağlamaktı.

Bu bilgilere göre millî cemiyetlerle ilgili,

I. Halkı teşkilatlandırmak için çalışmalar yapmışlardır.
II. Vatanın bütününü işgalden kurtarmayı amaçlamışlardır.
III. Azınlıkların faaliyetlerine ve yapılan işgallere karşı durmuşlardır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

10. Tabloda cemiyetler ve amaç-faaliyet eşleştirmesi karışık olarak verilmiştir.

Cemiyet	Temel Amaç / Faaliyet	
Millî Kongre Cemiyeti	I	Pontus Devleti kurmak isteyen Rumlara karşı bölgeyi savunmak
İzmir Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti	II	İzmir'in işgaline ve Yunanlara verilmesine engel olmak
Trabzon Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti	III	Türkler hakkındaki iddialara basın-yayın yoluyla karşı koymak
Wilson Prensipleri Cemiyeti	IV	Amerikan mandasını savunmak

Verilen amaçlardan hangileri yer değiştirirse eşleştirme doğru olur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

Cevap anahtarı için karekodu okutunuz.